

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Управління туризму та курортів Закарпатської ОДА
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці
Луцький національний технічний університет
Черкаський національний університет ім. Б.Хмельницького
Інститут регіональних досліджень ім. М.І.Долішнього

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

***«СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СЕРВІСНОЇ ЕКОНОМІКИ:
ТУРИЗМ, РЕКРЕАЦІЯ ТА КОМЕРЦІЙНІ ПОСЛУГИ»***

29-30 вересня 2022 року

Україна, Мукачево

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Управління туризму та курортів Закарпатської ОДА
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці
Луцький національний технічний університет
Черкаський національний університет ім. Б.Хмельницького
Інститут регіональних досліджень ім. М.І.Долішнього**

**СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СЕРВІСНОЇ ЕКОНОМІКИ:
ТУРИЗМ, РЕКРЕАЦІЯ ТА КОМЕРЦІЙНІ ПОСЛУГИ**

**MODERN TRANSFORMATIONS OF THE SERVICE ECONOMY:
TOURISM, RECREATION AND COMMERCIAL SERVICES**

**Збірник тез доповідей
Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
29-30 вересня 2022 року**

**Україна, Мукачево
2022**

УДК 338.486.1.02-044.922:[338.48-53:338.48-6](043.2)

C91

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 8 від 24 жовтня 2022 р.)*

C91

Сучасні трансформації сервісної економіки: туризм, рекреація та комерційні послуги: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Мукачево, 29-30 вересня 2022 р.) / ред. кол.: Т. Д. Щербан (гол. ред.) та ін. – Мукачево: МДУ, 2022. – 97 с.

Відповідальний за випуск: Надія ГОБЛИК-МАРКОВИЧ – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

Технічний редактор: Надія КАМПОВ – старший викладач кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

Редакційна колегія: Щербан Т.Д. – д.психол.н., професор (голова); Гоблик В.В. – д.е.н., професор; Маслиган О.О. – д.е.н., професор; Гоблик-Маркович Н.М. – к.е.н., доц.; Папп В.В.– д.е.н., професор; Медвідь Л.І. – к.е.н., доц.; Кампов Н.С. – ст. викладач.

У збірнику тез за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, аспірантів, слухачів магістратури, представників підприємницьких структур на актуальні проблеми сучасної трансформації сервісної економіки. Тематика конференції охоплює наукові, освітні та практичні погляди на пошук інноваційних ідей трансформації туризму, рекреації та інших послуг у постіндустріальній економіці; визначення стратегічних пріоритетів розвитку на регіональному та міжнародному рівнях.

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей.

УДК 338.486.1.02-044.922:[338.48-53:338.48-6](043.2)

Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari>

© Мукачівський державний університет, 2022

© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2022

Така класифікація послуг вимагає їх поділу загального ринку послуг на вузькоспеціалізовані, для визначення як тенденцій так і факторів впливу.

Список використаних джерел

1. Ефективність використання потенціалу Секція комерційних послуг у забезпеченні соціально-економічного зростання регіонів України: наукова доповідь / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; наук. редактор М.І. Мельник. Львів, 2020. 176 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»)

2. Arrow K. J. 1963. Uncertainty and the Welfare Economics of Medical Care // American Economic Review, vol. 53. p. 958.

3. Lifelong Learning in the Global Knowledge Economy: Challenges for Developing Countries. 2006. The World Bank. Washington, D. C.

4. Krugman P. 1979. Increasing Returns, Monopolistic Competition, and International Trade // Journal of International Economics. № 9.

5. Ерік С. Райнерт. Як багаті країни стали багатими, і чому бідні країни залишаються бідними. URL: https://id.hse.ru/data/2016/12/22/1112066820/Reinert_5_ed._site.pdf. С. 196.

УДК 330.131.7:338.46(043.2)

ЙОЛАНА ШАШОВЕЦЬ
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ГОСПОДАРСЬКИХ РИЗИКІВ У СФЕРІ ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА НАПРЯМКИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Управління ризиками господарської діяльності є невід'ємною складовою системи менеджменту будь-якого підприємства, в тому числі і сервісного. Управління ризиками є системою цілеспрямованих заходів, що направлені на виявлення та оцінку ступеня всієї сукупності ризиків, які впливають на діяльність підприємства, з метою розробки механізмів протидії їх можливому негативному впливу. Діяльність у цій сфері сприяє вирішенню основного завдання підприємства: залежно від ситуації з декількох можливих варіантів поведінки вибрати оптимальний [1, с. 222].

Прийнято вважати, що ведення бізнесу у сфері обслуговування пов'язане з більшим ступенем ризику та невизначеності, ніж господарська діяльність у виробничій сфері. З одного боку, ринок послуг є привабливим для підприємців тому, що започаткування бізнесу у цій сфері, як правило, не потребує великого стартового капіталу. Але з іншого боку, ймовірність зазнати повного краху бізнесу та підприємницької ідеї є набагато вищою саме у сфері обслуговування. Це пов'язано із тим, що попит на послуги є досить нестабільним та еластичним, тобто таким, що зазнає суттєвих коливань під впливом великої кількості чинників. Тому під час розробки стратегічних планів необхідно брати до уваги кілька можливих сценаріїв подальшого розвитку підприємства з метою мінімізації господарських ризиків.

Високий рівень ризикованості діяльності у сфері обслуговування значною мірою пов'язаний із особливістю самої послуги як продукту, що пропонується

на ринок. У сфері матеріального виробництва існує безпосередній і фіксований зв'язок між економічними та технологічними факторами, проявом якого можуть бути, наприклад, норми часу, норми витрат сировини та матеріалів, затверджені для конкретного виду виробництва. У сфері послуг такий зв'язок є більш гнучким, невизначеним, а у деяких випадках – повністю відсутнім [2, с. 20]. Це пов'язано з тим, що якість обслуговування є суб'єктивною категорією, що визначається самим споживачем, тобто його смаками, очікуваннями, настроєм, а не ступенем відповідності послуги певним стандартам, правилам чи нормативам.

Оскільки попит на послуги, як правило, є досить еластичний, а самі послуги неможливо піддавати зберіганню, то можна зробити висновок, що для підприємств невиробничої сфери саме забезпечення стабільного попиту є найголовнішим завданням, на досягнення якого повинна бути орієнтована система планування.

Серед основних видів господарських ризиків, з якими стикаються суб'єкти бізнесу у сфері послуг, можна назвати наступні:

- комерційні ризики – пов'язані з неможливістю забезпечувати стабільність величини продажу та регулювати обсяги збуту свого продукту (послуги) за рахунок його накопичення, зберігання, складування так, як це має місце у сфері матеріального виробництва;
- ризики надмірної залежності якості послуг (або рівня обслуговування) від персоналу : його кваліфікації, професійних знань, здібностей, вмотивованості до якісної праці та суб'єктивних чинників – настрою, стану здоров'я тощо ;
- ризики, обумовлені високим рівнем конкурентної боротьби між підприємствами у сфері послуг.

Система управління господарськими ризиками не буде цілісною та логічно завершеною без визначення напрямів їх подолання або мінімізації. Слід зазначити, що деякі з загальноприйнятих напрямків зниження рівня ризикованості діяльності (створення страхових товарних запасів, розробка системи штрафних санкцій по відношенню до контрагентів (постачальників), хеджування) не є придатними до застосування у сфері обслуговування внаслідок специфічності продукту, що пропонується на ринку. Тому для підприємств невиробничої сфери першочерговим напрямком мінімізації ризиків, на нашу думку, є диверсифікація діяльності (розширення та постійне оновлення асортименту послуг, запровадження продуктів-новинок) та диверсифікація ринків збуту послуг (охоплення споживачів різних регіонів, орієнтація на різні соціальні групи споживачів).

Основними передумовами використання диверсифікації підприємницької діяльності як засобу зниження ризиків у сфері послуг є нестабільний характер попиту споживачів, його індивідуалізація та динамічність; а також гостра конкуренція, що має місце на переважній більшості ринків послуг.

В умовах нестабільності бізнес-середовища та високого рівня динамізму змін у сфері обслуговування зростає значення такого напрямку запобігання

ризикам як придбання додаткової інформації. Насамперед, маємо на увазі прогнози стану та тенденцій розвитку ринку і споживчого попиту, нові технології обслуговування, інформацію про конкурентів і партнерів тощо. Додаткова інформація, по-перше, дає змогу підвищити рівень обґрунтованості управлінських рішень та запобігти помилкам у процесі їх реалізації; по-друге, сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємств сфери послуг та продукту, який вони пропонують, що у свою чергу ринкові ризики, пов'язані з гострою конкурентною боротьбою.

Господарська діяльність у сфері обслуговування потребує системної та безперервної роботи із виявлення ризиків, оцінки ймовірності понесення збитків та розробки певних напрямків антикризової політики, апробованих та адаптованих до специфіки ведення бізнесу у невиробничому Секції економіки. Крім того, «особлива непередбачуваність умов господарювання, політична, соціальна нестабільність, інші чинники, котрі є історично характерними для нашої країни, породжують нові проблеми і вимагають від менеджерів підвищеної уваги до управління ризиками [3, с. 30].

Список використаних джерел

1. Семенова К. Д., Тарасова К.І. Організація системи управління ризиками на підприємстві. *Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць; за ред. М. І. Звєрякова. Одеса: Одеський національний економічний університет. 2015. Вип. 3. № 58. С. 221-227.*

2. Моргулець О.Б. Менеджмент у сфері послуг: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури. 2012. 384 с.

3. Горго І.О. Концепція формування системи управління ризиками на підприємстві. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018. № 11. С. 29-42.*

БЕЗРУЧЕНКОВ ЮРІЙ Стратегії управління в готельно-ресторанному бізнесі	43
БОДНАРУК НАДІЯ, МАЛІНОВСЬКА ОЛЬГА Роль місцевого самоврядування у розвитку сфери туризму воєнного часу	45
ГОБЛИК-МАРКОВИЧ НАДІЯ, БОЦКО МАРИНА Управління туроперейтинговою діяльністю в галузі туризму	47
ГОНЧАР СВІТЛАНА, БОЙКІВСЬКА СОФІЯ Мотивація персоналу підприємств туристичної галузі	49
КРИВОБЕРЕЦЬ МАРИНА Діджитал-маркетинг як основа сучасної політики комунікації суб'єктів туристичної індустрії	51
МИКУЛАНИНЕЦЬ СВІТЛАНА Особливості реалізації функцій менеджменту в діяльності організацій туристичної індустрії	52
МИКУЛАНИНЕЦЬ СВІТЛАНА, МИКУЛАНИНЕЦЬ ВАСИЛЬ Логістичний менеджмент як елемент ефективного управління в сфері туризму	54
ПУГАЧЕВСЬКА КАТЕРИНА, ДАНИЛКО МИКОЛА Функціонування підприємства в умовах нестабільності бізнес-середовища	56
ХАУСТОВА КСЕНІЯ, ГОБЛИК-МАРКОВИЧ НАДІЯ, КІЦУЛА СТАНІСЛАВ Роль бізнес-планування в діяльності підприємств сфери туризму та гостинності	58
ЧУЧКА ІВАН, ГАВРИЛЕЦЬ ОЛЕСЯ Транскордонний туристичний маркетинг Карпатського Єврорегіону	60
СЕКЦІЯ 4. СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ: ПРІОРИТЕТИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ	62
ГОЛОВКО ОЛЬГА, ФУЯРОШ ВАЛЕНТИН Підприємства гостинності як продуценти характерних туристичних послуг	62
ЛИЗАНЕЦЬ АНЖЕЛА, УЛМАН ДМИТРО Клієнтоорієнтований підхід до управління бізнесом у сфері торгівлі	63
ЛІПІНСЬКА КАТЕРИНА Особливості використання безконтактного меню у ресторанах	65
КУЦИК ВАЛЕНТИНА, МАЙБОРОДА ВЛАДИСЛАВ Аналіз потенціалу підприємств сфери послуг	67
ШАШОВЕЦЬ ЙОЛАНА Особливості господарських ризиків у сфері обслуговування та напрямки їх подолання	69
СЕКЦІЯ 5. ЕКОНОМІКА СУЧАСНОГО РЕГІОНАЛЬНОГО ТА МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ	72
ВЛАЩЕНКО НАТАЛІЯ, БУЙ НГУЄН ТІЄН До питання розвитку інфраструктури індустрії туризму	72
ГОБЛИК-МАРКОВИЧ НАДІЯ, ІЛЬТЬО ТЕТЯНА, ІВАШКО МИХАЙЛО Розвиток ділового туризму на Закарпатті	73
ДЖУМУРАТ ВОЛОДИМИР, ПАСЕКА СТАНІСЛАВА Розвиток туристичного потенціалу України	76
МОЛНАР-БАБЛЯ ДЖОСІЯ, УДВОРГЕЛІ ЛАРИСА Перспективи розвитку незвичайних видів туристичної діяльності в Україні	79
ПАСЕКА СТАНІСЛАВА, НАЗАРЕНКО О. С. Сільський зелений туризм	81

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>